

SFS 2006:1321

Utkom från trycket
den 13 december 2006

Förordning om ändring i förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg;

utfärdad den 30 november 2006.

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg¹

dels att 2 kap. skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att det i förordningen skall införas ett nytt kapitel, 2 kap., och en ny paragraf, 9 kap. 16 §, av följande lydelse.

1 kap.

2 § Sjöfartsverket får meddela sådana föreskrifter som avses i 1 kap. 3 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och som avser oljetankfartyg eller andra skadliga ämnen än olja och skadliga flytande ämnen i bulk.

Sjöfartsverket får meddela föreskrifter om vad som vid tillämpningen av denna förordning förstås med hamn och kemikalietankfartyg.

Sjöfartsverket får också meddela sådana föreskrifter som avses i 2 kap. 3 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och som avser förbud mot utsläpp av andra skadliga ämnen än skadliga flytande ämnen i bulk.

2 kap. Förbud mot förorening från fartyg

Utsläpp av olja

Definitioner

1 § Med MARPOL 73/78 avses i detta kapitel 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg och 1978 års tilläggsprotokoll till denna konvention.

2 § Med olja avses petroleum i varje form, inbegripet råolja, eldningsolja, sludge, oljeavfall och raffinerade produkter med undantag för petrokemiska produkter som är skadliga flytande ämnen enligt 17 §. Som olja anses också oljehaltiga blandningar.

¹ Förordningen omtryckt 1983:59. Senaste lydelse av förordningens rubrik 1996:528.

Som olja anses de ämnen som förtecknas i MARPOL 73/78, Annex I, Appendix I, dock bara i den mån de omfattas av definitionen i första stycket.

3 § Med specialområde avses när det gäller bestämmelser om utsläpp av olja Adenvikenområdet, Antarktisosområdet, Gulfoområdet, Medelhavsområdet, det nordvästeuropeiska havsområdet, Omanområdet, Rödahavsområdet, Svartahavsområdet och Östersjöområdet. Dessa områden avgränsas så att med

Adenvikenområdet förstås den del av Adenviken mellan Röda havet och Arabiska havet som i väster begränsas av loxodromen mellan Ras si Ane (12°28',5N; 043°19',6E) och Husn Murad (12°40',4N; 043°30',2E) och i öster av loxodromen mellan Ras Asir (11°50'N; 051°16',9E) och Ras Fartak (15°35'N; 052°13',8E),

Antarktisosområdet förstås havsområdet söder om latituden 60°S,

Gulfoområdet förstås havsområdet nordväst om loxodromen mellan Ras al Hadd (22°30'N; 059°48'E) och Ras al Fasteh (25°04'N; 61°25'E),

Medelhavsområdet förstås det egentliga Medelhavet med vikar och hav, begränsat mot Svarta havet av latituden 41°N och i väst av Gibraltarsund vid meridianen 05°36'W,

nordvästeuropeiska havsområdet förstås Nordsjön, Irländska sjön, Keltiska sjön, Engelska kanalen och del av nordöstra Atlanten omedelbart väster om Irland, begränsat av punkterna

48°27'N på Frankrikes kust

48°27'N; 6°25'W

49°52'N; 7°44'W

50°30'N; 12°W

56°30'N; 12°W

62°N; 3°W

62°N på Norges kust

57°44.8'N på Danmarks och Sveriges kust,

Omanområdet förstås sjöområdet begränsat av punkterna

22°30',00N; 59°48',00E

23°47',27N; 60°35',73E

22°40',62N; 62°25',29E

21°47',40N; 63°22',22E

20°30',37N; 62°52',41E

19°45',90N; 62°25',97E

18°49',92N; 62°02',94E

17°44',36N; 61°05',53E

16°43',71N; 60°25',62E

16°03',90N; 59°32',24E

15°15',20N; 58°58',52E

14°36',93N; 58°10',23E

14°18',93N; 57°27',03E

14°11',53N; 56°53',75E

13°53',80N; 56°19',24E

13°45',86N; 55°54',53E

14°27',38N; 54°51',42E

14°40',10N; 54°27',35E

14°46',21N; 54°08',56E

15°20',74N; 53°38',33E

15°48',69N; 53°32',07E

16°23',02N; 53°14',82E

16°39',06N; 53°06',52E,

Rödahavsområdet förstås det egentliga Röda havet med Suezviken och Aqabaviken, begränsat i söder av loxodromer mellan Ras si Ane (12°8',5N; 43°19',6E) och Husn Murad (12°40',4N; 45°30',2E),

Svartahavsområdet förstås det egentliga Svarta havet, begränsat mot Medelhavet genom latituden 41°N,

Östersjöområdet förstås allt vattenområde i den egentliga Östersjön med Bottniska viken, Finska viken och inloppet till Östersjön upp till latituden genom Skagen i Skagerrak vid 57°44',8N.

4 § Med *rent barlastvatten* avses vatten i en tank som, sedan den senast använts för transport av olja, har rengjorts så att barlast från den inte ger upphov till

1. synliga spår av olja på vattenytan eller på omgivande stränder om barlasten släpps ut från ett stillaliggande fartyg i rent, lugnt vatten i klart väder under dagtid, eller

2. oljeslam eller emulsion under vattenytan eller på omgivande stränder.

Om barlasten släpps ut genom ett godkänt övervaknings- och kontrollsystem för oljeutsläpp, som visar att oljeinnehållet i utflödet inte överstiger 15 ppm, skall dock barlasten betraktas som ren även om synliga spår av olja upptäcks.

Med *rent lämsvatten* avses vatten med ett oljeinnehåll på 15 ppm eller mindre.

Förbud mot utsläpp av olja

5 § I 2 kap. 2 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg finns bestämmelser om förbud mot utsläpp av olja från fartyg inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon samt Östersjöområdet utanför dessa vattenområden.

Utöver vad som sägs i 2 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg får fartyg inte släppa ut olja inom inre vatten, territorialhav eller ekonomisk zon som tillhör en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Fartyg får inte släppa ut olja på det fria havet.

Utöver vad som sägs i 2 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg eller i andra och tredje styckena får svenska fartyg inte släppa ut olja inom specialområde.

Vid överträdelse av förbud mot utsläpp av olja inom områden som avses i andra eller tredje stycket skall vattenföroreningsavgift enligt 8 kap. lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg inte tas ut.

6 § Bestämmelser om utsläpp av olja eller oljehaltig blandning inom Antarktisosområdet finns i lagen (2006:924) om Antarktis.

7 § Olja som inte får släppas ut i havet skall behållas ombord för att lämnas till mottagningsanordning.

Undantag från förbud mot utsläpp av olja

8 § Förbuden i 2 kap. 2 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och förbuden i 5 § gäller inte i fråga om fritidsfartyg.

9 § Trots förbuden mot utsläpp av olja i 2 kap. 2 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och förbuden i 5 § får utsläpp ske av:

1. rent barlastvatten, eller
  2. rent länsvatten, om det släpps ut enligt bestämmelserna i 11 och 13 §§.
- Med rent barlastvatten avses även segregerad barlast.

10 § Förbuden mot utsläpp av olja i 2 kap. 2 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och förbuden i 5 § gäller inte i fråga om:

1. utsläpp som är nödvändiga för fartygets säkerhet eller för att rädda människoliv till sjöss,
2. utsläpp som är en följd av skada på fartyget eller dess utrustning
– om alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits efter det att skadan inträffat eller utsläppet upptäckts i syfte att hindra eller så långt som möjligt begränsa utsläppet enligt vad som föreskrivs i 2 kap. 4 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och
– ägaren eller befälhavaren inte handlat vårdslöst och med kännedom om att en skada troligen skulle bli följd eller handlat med avsikt att orsaka skada, eller

3. utsläpp av ämnen som innehåller olja, när utsläppet görs av Kustbevakningen eller av kommuner eller av någon på deras uppdrag i syfte att bekämpa ett annat utsläpp.

Vad som sägs i första stycket 2 gäller för redaren, fartygets befälhavare eller besättningen när denna handlar under befälhavarens ansvar. Vad som sägs i första stycket 2 skall inte gälla inom inre vatten eller territorialhav som tillhör Sverige eller en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Undantag från förbud mot utsläpp av olja inom specialområden utom Antarktisområdet

11 § Olja och oljehaltig blandning från maskinrum på ett fartyg med en bruttodräktighet av minst 400 får släppas ut inom Sveriges inre vatten, territorialhav och ekonomiska zon samt inom specialområden utom Antarktisområdet under förutsättning att:

1. fartyget är under gång,
2. fartyget är försett med och har i drift ett behandlings- och kontrollsystem för länsvatten samt med automatisk stoppanordning enligt Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot förorening från fartyg,
3. utflödet har ett oljeinnehåll som utan utspädning uppgår till högst 15 ppm,
4. den oljehaltiga blandningen, när det gäller oljetankfartyg, inte kommer från lastpump, och

5. den oljehaltiga blandningen, när det gäller oljetankfartyg, inte är blandad med oljelastrester.

12 § Olja och oljehaltig blandning från maskinrum på ett fartyg med en bruttodräktighet under 400 får släppas ut inom Sveriges inre vatten, territorialhav och ekonomiska zon samt specialområden utom Antarktisområdet under förutsättning att:

1. fartyget är under gång,
2. fartyget är försett med och har i drift ett behandlings- och kontrollsystem för läsvatten enligt Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot förorening från fartyg,
3. utflödet har ett oljeinnehåll som utan utspädning uppgår till högst 15 ppm,
4. den oljehaltiga blandningen, när det gäller oljetankfartyg, inte kommer från lastpumptrum, och
5. den oljehaltiga blandningen, när det gäller oljetankfartyg, inte är blandad med oljelastrester.

Undantag från förbud mot utsläpp av olja utanför specialområden

13 § Olja eller oljehaltig blandning från maskinrum på ett fartyg med en bruttodräktighet av minst 400 får släppas ut utanför specialområden under förutsättning att:

1. fartyget är under gång,
2. fartyget är försett med och har i drift ett behandlings- och kontrollsystem enligt Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot förorening från fartyg,
3. utflödet har ett oljeinnehåll som utan utspädning uppgår till högst 15 ppm,
4. den oljehaltiga blandningen, när det gäller oljetankfartyg, inte kommer från lastpumptrum, och
5. den oljehaltiga blandningen, när det gäller oljetankfartyg, inte är blandad med oljelastrester.

14 § Olja eller oljehaltig blandning från ett oljetankfartygs lasttanksutrymmen får släppas ut utanför specialområden under förutsättning att:

1. fartyget befinner sig mer än 50 nautiska mil från närmaste land,
2. fartyget är under gång,
3. den momentana oljeutläppshastigheten inte vid något tillfälle överstiger 30 liter per nautisk mil,
4. den sammanlagda mängden olja i utsläppet uppgår till högst 1/15 000 i fråga om oljetankfartyg levererade senast den 31 december 1979 eller, i fråga om oljetankfartyg levererade efter den 31 december 1979, 1/30 000 av den last i vilken oljan ingick, och
5. fartyget har i drift ett övervaknings- och kontrollsystem för oljeutsläpp och ett sloptanksarrangemang enligt Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot förorening från fartyg.

15 § Utsläpp av olja får inte innehålla kemikalier eller andra ämnen i mängder eller koncentrationer som innebär risker för den marina miljön. Utsläpp får inte heller innehålla kemikalier eller andra ämnen som tillsatts i syfte att kringgå de villkor för utsläpp som anges i detta kapitel.

Utsläpp av skadliga flytande ämnen i bulk

Definitioner

16 § Med IBC-koden avses den internationella koden för konstruktion och utrustning av fartyg som till sjöss transporterar skadliga flytande kemikalier i bulk, antagen av den internationella sjöfartsorganisationen, IMO.

17 § Skadliga flytande ämnen indelas i de fyra kategorierna

X: skadliga flytande ämnen som, om de släpps ut i havet vid tankrengöring eller barlastlänsning, kan antas utgöra en allvarlig risk för marina resurser eller människors hälsa och som därför berättigar till förbud mot utsläpp i den marina miljön,

Y: skadliga flytande ämnen som, om de släpps ut i havet vid tankrengöring eller barlastlänsning, kan antas utgöra en risk för marina resurser eller människors hälsa, eller kan medföra skada på skönhets- och rekreativsvärden eller annat behörigt utnyttjande av havet och som därför berättigar till en begränsning av kvaliteten på och mängden av utsläppet i den marina miljön,

Z: skadliga flytande ämnen som, om de släpps ut i havet vid tankrengöring eller barlastlänsning, kan antas utgöra en mindre risk för marina resurser eller människors hälsa och därför berättigar till mindre stränga begränsningar av kvaliteten på och mängden av utsläppet i den marina miljön,

andra substanser (AS): ämnen som återfinns i kolumnen för föroreningskategorier i kapitel 18 i IBC-koden och som vid en bedömning har befunnits falla utanför kategori X, Y eller Z.

Till skadliga flytande ämnen skall räknas de ämnen som förtecknats i tabellerna i kapitel 17 och 18 i IBC-koden eller i till denna kod hänförlig förteckning av ämnen som klassificerats som kategori X, Y eller Z men ännu inte införts i koden, dock bara i den mån de omfattas av definitionen i första stycket.

18 § Sjöfartsverket klassificerar provisoriskt ämnen som skadliga flytande ämnen av kategori X, Y eller Z som inte klassificerats på det sätt som anges i 17 § andra stycket. En sådan klassificering skall omfattas av förbuden mot utsläpp av skadliga flytande ämnen bara i den mån den överensstämmer med definitionerna enligt 17 § första stycket.

19 § Med rent barlastvatten avses vatten som tagits in i en tank som sedan den senast använts för transport av en last som innehåller ett ämne av kategori X, Y eller Z omsorgsfullt har rengjorts, varefter resterna lämnats i land eller släppts ut och tanken tömts enligt de förutsättningar Sjöfartsverket får meddela föreskrifter om.

Förbud mot utsläpp av skadliga flytande ämnen

20 § Fartyg får inte släppa ut skadliga flytande ämnen av kategori X, Y eller Z inom inre vatten, territorialhav eller ekonomisk zon som tillhör Sverige eller en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Fartyg får inte släppa ut skadliga flytande ämnen av kategori X, Y eller Z på det fria havet.

Förbuden i första och andra styckena gäller även när barlastvatten, tankspolvätska eller andra rester eller blandningar innehåller dessa ämnen.

21 § Bestämmelser om utsläpp av skadliga flytande ämnen i Antarktisområdet finns i lagen (2006:924) om Antarktis.

Undantag från förbud mot utsläpp av skadliga flytande ämnen

22 § Förbuden i 20 § mot utsläpp av skadliga flytande ämnen gäller inte i fråga om:

1. utsläpp som är nödvändiga för fartygets säkerhet eller för att rädda människoliv till sjöss,

2. utsläpp som är en följd av en skada på fartyget eller dess utrustning
– om alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits efter det att skadan inträffat eller utsläppet upptäckts i syfte att hindra eller så långt som möjligt begränsa utsläppet enligt vad som föreskrivs i 2 kap. 4 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

– ägaren eller befälhavaren inte handlat vårdslöst och med kännedom om att en skada troligen skulle bli följden eller handlat med avsikt att orsaka skada, eller

3. utsläpp som görs av Kustbevakningen eller av kommuner eller av någon på deras uppdrag i syfte att bekämpa ett annat utsläpp.

Vad som sägs i första stycket 2 gäller för redaren, fartygets befälhavare eller besättningen när denna handlar under befälhavarens ansvar. Vad som sägs i första stycket 2 skall inte gälla inom inre vatten eller territorialhav som tillhör Sverige eller en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Utsläppsnormer

23 § Förbuden i 20 § mot utsläpp av skadliga flytande ämnen gäller inte om följande utsläppskrav är uppfyllda:

1. den ifrågavarande tanken eller tankarna skall, så långt det är praktiskt möjligt, tömmas enligt de utsläppsmetoder som framgår av fartygets lasthanteringsmanual,

2. fartyget skall vara under gång med en fart av minst 7 knop när det gäller fartyg med eget framdrivningsmaskineri eller minst 4 knop när det gäller fartyg som saknar eget framdrivningsmaskineri,

3. utsläppet skall ske under vattenlinjen genom ett eller flera undervattensutlopp och inte överstiga den högsta hastighet som undervattensutsläppsöppningen är konstruerad för, och

4. utsläppet skall ske på ett avstånd av minst 12 nautiska mil från närmaste land där vattendjupet är minst 25 meter.

24 § Kravet i 23 § 3 gäller inte fartyg byggda före den 1 januari 2007 vid utsläpp av ämnen av kategori Z eller av barlastvatten, tankspolvätska eller andra blandningar som innehåller sådana ämnen.

25 § Sjöfartsverket får föreskriva om eller i enskilda fall besluta om undantag från kravet i 23 § 4 för utsläpp av ämnen av kategori Z för svenska fartyg sysselsatta i fart inom Sveriges inre vatten, territorialhav eller ekonomiska zon. Sjöfartsverket får också föreskriva om eller i enskilda fall besluta om undantag för svenska fartyg utanför dessa vattenområden samt för utländska fartyg på svenskt inre vatten, territorialhav eller svensk ekonomisk zon under förutsättning att sådan överenskommelse träffats mellan de berörda kuststaterna.

Utsläpp av rester av ämnen av kategori X

26 § En tank som ett ämne av kategori X har lossats från skall spolas innan fartyget lämnar lossningshamnen. Tankspolvätskan skall lämnas till en mottagningsanordning i land. Sjöfartsverket meddelar föreskrifter om tankspolning och ilandlämning.

Allt vatten som därefter tillförs tanken får släppas ut i havet enligt utsläppsnormerna i 23 och 24 §§.

Utsläpp av rester av ämnen av kategorierna Y och Z

27 § Utsläpp av lastrester av ämnen av kategori Y eller Z skall ske i enlighet med bestämmelserna i 23 § samt de rengörings- och utsläppsmetoder som anges i MARPOL 73/78, Annex II, appendix IV, addendum A.

Om lossning av ett ämne av kategori Y eller Z inte utförs enligt lasthanteeringsmanualen skall tankspolning ske innan fartyget lämnar lossningshamnen. Sjöfartsverket meddelar föreskrifter om tankspolning och ilandlämning.

För ämnen med hög viskositet eller stelnande ämnen av kategori Y gäller att

1. tankspolning skall ske,
2. tankspolvätskan skall lämnas till en mottagningsanordning till dess tanken är tom, och
3. allt vatten som därefter tillförs tanken får släppas ut i havet enligt utsläppsnormerna i 23 och 24 §§.

Ventilation av lastrester

28 § Lastrester som innehåller skadliga ämnen får avlägsnas genom mekanisk ventilation om det sker i enlighet med lasthanteeringsmanualen. Vatten som förs in i tanken efter en sådan behandling anses vara rent och omfattas inte av utsläppskraven i detta kapitel.

Driftskrav för intag och tömning av barlastvatten

29 § Efter lossning får lasttankar barlastas. Om så krävs enligt detta kapitel eller Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot förore-

ning från fartyg skall tankarna spolas innan de får barlastas. Tömning av sådan barlast skall göras i enlighet med 23 och 24 §§.

30 § Om ett fartyg befinner sig minst 12 nautiska mil från närmaste land och vattendjupet är minst 25 meter får barlast som tillförs en lasttank släppas ut i havet oavsett utsläppshastigheten, fartygets hastighet och utsläppsöppningens placering under de förutsättningar som Sjöfartsverket får meddela föreskrifter om.

31 § Tömning i havet av ren eller segregerad barlast omfattas inte av kraven för utsläpp av skadliga flytande ämnen.

9 kap.

16 § Kustbevakningen utses till kontaktpunkt att fullgöra sådant utbyte av information som åligger en medlemsstat enligt artikel 9 i rådets rambeslut 2005/667/RIF av den 12 juli 2005 om förstärkning av det straffrättsliga regelverket för bekämpande av föroreningar orsakade av fartyg².

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2007.

På regeringens vägnar

MAUD OLOFSSON

Lennart Renbjer
(Näringsdepartementet)

² EUT L 255, 30.9.2005, s. 164 Celex 32005D0667.

